بسم الله الرحمن الرحيم

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު
ދިވެހިރާއްޖެ

ޝަރީޢަތުގެ ނިންމުން

- ޤަޟިއްޔާ ނަންބަރު: 2022/HC-B12/104
- އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް: ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް
- އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު ފަރާތް: މުޢާޛު ޝާކިރު/ އަލި، ސ.ހިތަދޫ
- ޝަރީޢަތުގެ ބާވަތް: ޝަރީޢަތުގެ ކުރިން ހުށަހަޅާ ހުށަހެޅުމާމެދު ނިންމި ނިންމުން

މައްސަލަ ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލިސް:
ފަނޑިޔާރު ހަސަން ޝަފީޢު
ފަނޑިޔާރު ހުސައިން ޝަހީމް
ފަނޑިޔާރު ޢާއިޝަތު ޝުޖޫނާ

ނިންމި ތާރީޚު: 17 ރަބީޢުލްއައްވަލް 1444
13 އޮކްޓޯބަރު 2022

ހައިކޯޓުގައި މައްސަލަ ރަޖިސްޓްރީ ކުރެވުނު ތާރީޚް: 10 ރަބީޢުލްއައްވަލް 1444
06 އޮކްޓޫބަރު 2022

- **އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު ފައިސަލާ:**
- **ނަންބަރު:** S2C/2022/15
- **ނިންމި ފަރާތް:** އައްޑޫއަތޮޅު ހިތަދޫ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓު
- **މާއްދާ:** ޝަރީޢަތުގެ ކުރިން ހުށަހަޅާ ހުށަހެޅުމާމެދު ނިންމި ނިންމުން
- **ހުށަހެޅުނު ތާރީޚް:** 09 ޖޫން 2022
- **ނިމުނު ތާރީޚް:** 28 ސެޕްޓެމްބަރު 2022

ޖިނާއީ- ޝަރީޢަތުގެ ކުރިން ހުށަހަޅާ ހުށަހެޅުމާމެދު ނިންމި ނިންމުން- ވަކި ހެއްކަކީ ޝަރީޢަތަށް ޤަބޫލުނުކުރެވޭނެ ހެކި ކަމުގައި ކަނޑައަޅައިދިނުމަށް އެދި ހުށަހަޅާ ހުށަހެޅުން- ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 119 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ 3 ވަނަ ނަންބަރު

ފަނޑިޔާރު ޙަސަން ޝަފީޤުގެ ރައުޔު

ތަޢާރަފު

1. މިއީ، އައްޑޫއަތޮޅު ހިތަދޫ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު S2C/2022/15 "ސަރުކާރުގެ ކޭސް ހުށަހަޅާ ހުށަހެޅުމާމެދު ނިންމި ނިންމުން" އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް އެދި ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުގެ ފަރާތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓަށް ހުށަހަޅުމުން ބެލެވުމުން މައްސަލައެކެވެ. މި މައްސަލާގައި އިސްތިއުނާފުކުރައްވާ ފަރާތަކީ، ސ.ހިތަދޫ/ އަލި، މިރްސާދު ޝާހިން[1] އެވެ.

ކަންހިނގާފައިވާ ގޮތް

2. މިރްސާދު ޝާހިން، 16 ފެބްރުއަރީ 2018 ދުވަހު 02:30 ހާއިރުކަންހާއިރު، ސ.[illegible] ގޭގެ ސަރަޙައްދުގައި އިތުރު ބަޔަކާއެކު ހުރި [illegible] [illegible]، ސ.[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ގާނޫނު ނަންބަރު 17/2010 (މަސްތުވާތަކެތީގެ [illegible] ގާނޫނު) ގެ 9 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އާ ގުޅިގެން އެ މާއްދާގެ (ށ) ގެ ދަށުން، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ހިންގުމުގައި [illegible] ކުށުގެ ދަޢުވާ، ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުގެ ފަރާތުން ހިތަދޫ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގައި އުފުލާފައިވެއެވެ.[2]

3. ޕްރޮސިކިއުޝަނުގެ ފަރާތުން، 09 ޖޫން 2022 ވަނަ ދުވަހު، ސ.ހިތަދޫ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓަށް ސަރުކާރުގެ ކޭސް ހުށަހަޅާ ހުށަހެޅުއްވުން ހުށަހަޅާފައިވެއެވެ.

4. ޕްރޮސިކިއުޝަނުގެ ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވާ ހުށަހެޅުންތަކަކީ:

---

[1] އައިޑީ ކާޑު ނަންބަރު A260213

[2] ސ.ހިތަދޫ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓަށް ހުށަހެޅި ދަޢުވާ ފޯމު (ޕްރޮސިކިއުޝަން ނަންބަރު 545/2018-2021/S/48)

ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު) ގެ 119 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގެ 3 ވަނަ ނަންބަރުގެ ދަށުން ދިފާޢުން ހުށަހަޅާފައިވާ އަންނަނިވި ހެކިތަކަކީ ޝަރީޢަތަށް ޤަބޫލުކުރުމަށްޓަކައިން ހުށަހެޅި ކަމުގައި ކަނޑައަޅުއްވާފައިވާ ހިމެނެއެވެ.[3]

4.1 ދިފާޢީ ހެކިވެރިޔާ ފުލުހުންގެ ކޯޕްރަލް ޝަރުމީން އަލީ (ސ.ނަންބަރު 3212)

4.2 ދިފާޢީ ހެކިވެރިޔާ ފުލުހުންގެ ސްޓާފް ސާޖަންޓް އަޙްމަދު އަޝްރަފް (ސ.ނަންބަރު 3117)

4.3 ދިފާޢީ ހެކިވެރިޔާ ފުލުހުންގެ އިސްރާ މުޙައްމަދު (ސ.ނަންބަރު C1744)

4.4 ދިފާޢީ ހެކިވެރިޔާ ފުލުހުންގެ ރާނިޔާ ޝަމީމް (ސ.ނަންބަރު C1773)

4.5 ދިފާޢީ ހެކިވެރިޔާ ފުލުހުންގެ ސްޓާފް ސާޖަންޓް މުނާޒު އަޙްމަދު (ސ.ނަންބަރު 4283)

4.6 ދިފާޢީ ހެކިވެރިޔާ ފުލުހުންގެ ސްޓާފް ސާޖަންޓް ޙުސައިން ސަޢީދު (ސ.ނަންބަރު 1889)

4.7 ސ.ހިތަދޫ ސަމަރުސެޓްގެ މުޙައްމަދު އަލީ

4.8 ސ.ހިތަދޫ ދަނބުގަސްދޮށު އަބްދުﷲ ނާޒިމް

4.9 އައި.ޖީ.އެމް.އެޗްގެ ނަންބަރު IGMH/2018/A/247 މެޑިކަލް ރިޕޯޓް

5. މި އިސްތިޢުނާފު ޤަޟިއްޔާގައި ދަޢުވާލިބޭ ޝަރީޢަތުގެ ކުރިން ހުށަހެޅި ހުށަހެޅުންތަކާއި ނިންމި ނިންމުން އިސްތިޢުނާފުކުރެވުނު ޙުކުމް އިސްތިޢުނާފެކެވެ.

ޝަރީޢަތުގެ ކުރިން ހުށަހެޅި ހުށަހެޅުންތަކާއި ނިންމި ނިންމުން

6. ޕްރޮސިކިއުޝަނުގެ ފަރާތުން ހުށަހެޅި ހުށަހެޅުމާ ގުޅިގެން ދަށު ކޯޓުން ނިންމާފައިވަނީ:

"އަންނަބުރުގެ ޝަރީޢަތް ދިފާޢުގެ ހެކިތަކުގެ މައްޗަށް ރިޢާޔަތްކުރެވި ބަލައިލިއިރު، މި ފިޔަވަޅުގައި ޝަރީޢަތުގެ ކުރިން ހުށަހެޅި ހުށަހެޅުންތަކުގެ ކުރިއަށް ދާއިރާއިން ހުށަހެޅި ހުށަހެޅުން ޝަރީޢަތަށް ބަލައި ގަނެވޭނެ ނުވެއެވެ."

މިފަދައިންނެވެ.

ނިންމުން ބިނާކުރި އަސާސް

7. ޝަރީޢަތް ނިންމުމަށް ބިނާކުރުމުގައި ދަށު ކޯޓުން ފާހަގަކޮށްފައިވަނީ:

---

[3] ޝަރީޢަތުގެ ކުރިން ހުށަހެޅި ހުށަހެޅުންތަކުގެ ހުށަހެޅި ލިޔު

"ޝަރީޢަތުގެ ކުރިން ހުށަހަޅާ ހުށަހެޅުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނުގެ 117 ވަނަ މާއްދާއިން [illegible] [illegible] އެޤާނޫނުގެ 119 ވަނަ މާއްދާގައި [illegible] [illegible] ޝަރީޢަތުގެ ކުރިން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޝަރީޢަތުގެ ކުރިން ހުށަހަޅާ [illegible] 1 ވަނަ ނަންބަރުގެ 1.1 ން 1.9 އަށް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޝަރީޢަތުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 51 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އަށް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޝަރީޢަތުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޝަރީޢަތުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނުގެ 117 ވަނަ މާއްދާގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]."

މިފަދައިންނެވެ.

އިސްތިއުނާފީ ނުކުތާ

8. ޕްރޮސިކިއުޝަނުން ހުށަހަޅާފައިވާ އިސްތިއުނާފީ ނުކުތާއަކީ:

[illegible] [illegible] [illegible] ކޯޓުގެ ނަންބަރު S2C/2022/15 ޝަރީޢަތުގެ ކުރިން ހުށަހަޅާ [illegible] [illegible] ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނު) ގެ 119 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ 3 ވަނަ ނަންބަރާއި، ޤާނޫނު ނަންބަރު 24/76 ([illegible] ޤާނޫނު) ގެ 3 ވަނަ މާއްދާއާ ޚިލާފު ނިންމުމެއް ކަމަށް ބުނެ ހުށަހަޅާ ނުކުތާއެވެ.

އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތުން އެދިފައިވާ ގޮތް

9. އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތުން އެދިފައިވަނީ:

"ސިވިލް ޕްރޮސީޖަރ ކޯޑުގެ ނަންބަރު S2C/2022/15 ޝަރީޢަތުގެ ކުރިން ހުށަހަޅާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 1.2 ވަނަ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]."[4]

[illegible]

އިސްތިއުނާފު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކަންކަން

10. [illegible] [illegible] މައްޗަށް ޤާނޫނު ނަންބަރު 17/2010 (ބިރުދެއްކުމާއި ނުރައްކާތެރި ހަތިޔާރާއި ތޫނު އެއްޗެހި ގެންގުޅުން މަނާކުރުމުގެ ޤާނޫނު) ގެ 9 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އާ [illegible] [illegible] (ހ) ގެ ދަށުން ތޫނު އެއްޗެއް ނުވަތަ ހަތިޔާރެއް [illegible] ކުށުގެ ދަޢުވާ [illegible] [illegible] ކްރިމިނަލް ކޯޓުން [illegible]، [illegible] [illegible] 11 (އެގާރަ) [illegible] [illegible] 6 (ހައެއް) [illegible] [illegible] [illegible]، އަދި [illegible] [illegible] [illegible] 10 (ދިހައެއް) [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

11. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، އެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، އެ [illegible].

---

[4] އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ ގަވާއިދުގެ 11 ވަނަ މާއްދާ

އިސްތިއުނާފުކުރައްވާ ފަރާތުން އެދޭގޮތް

12. އިސްތިއުނާފުކުރައްވާ ފަރާތުން އެދިވަޑައިގަންނަވަނީ ދަށު ކޯޓުގެ ނިންމުން ބާތިލުކޮށް ޢަމަލު ނުކުރެވޭނެކަމަށް ކަނޑައަޅައިދިނުމަށެވެ.

އިސްތިއުނާފުކުރައްވާ ފަރާތުން ފާހަގަކުރައްވާކަންކަން

13. ދިފާޢުގައި ހުރި ހަރަކާތްތެރިވުމާ ބެހޭގޮތުން ބާރުއަޅުއްވާފައި ޤާނޫނުއަސާސީއިން ލިބިދޭ ހައްޤުތައް ކަމަށާއި، ޝަރީޢަތުގައި ސަރަހައްދުން ހުށަހަޅާފައިވާ ހެކިބަހާއި ބެހޭ ކުރިއަށްގެންދިޔަ ހާލަތު ދިފާޢުގައި އޮތްގޮތް ހުރެގެން ޝަރީޢަތް ހިންގުނުކަން ފާހަގަކުރައްވައެވެ.

ޝަރީޢަތުން ފާހަގަކުރާ ކަންތައްތައް

14. ޝަރީޢަތުން މި މައްސަލައިގެ އިސްތިއުނާފީ ބަޔާންފުޅު އެކުލެވޭ ނުކުތާތަކުގެ މައްޗަށް ބަލާލެވެ. އެ ނުކުތާގައި ފާހަގަކުރައްވާ ދަށު ކޯޓުގެ ނިންމުން ޤާނޫނާ ޚިލާފުވާކަމެވެ. މިއާގުޅޭ ޤާނޫނީ މާއްދާތަކަށް އެ ނުކުތާގައި ބައްލަވާނެއެވެ:

14.1 ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ[5] 119 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ 3 ވަނަ ނަންބަރާއި އަދި

14.2 ހެކިބަހުގެ ޤާނޫނުގެ[6] 3 ވަނަ މާއްދާއެވެ.

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ[7] 119 ވަނަ މާއްދާ

15. ޖިނާއީ އިޖުރާއަތު ގެ ޤާނޫނުގެ 119 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކުރަނީ:

---

[5] ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016

[6] ޤާނޫނު ނަންބަރު 24/76

[7] ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016

"އަންނަނިވި ހުކުމްތަކުގައި ޝަރީޢަތް ފުރުމުގެ ކުރިން ހަމަހަމަކޮށްދޭކަށް ނުކުރެވޭނެއެވެ. މި ޤާނޫނުގައި އެހެންގޮތަކަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާ ނުވާނަމަ، ޝަރީޢަތް ފުރުމުގެ ކުރިން އެކުން ހަމަހަމަކުރުމުގެ ހަމަތަކުގެ ދަށުން، އެކަށީގެންވާ ހަމަހަމަކުރުމުގެ އުޞޫލު ފުރިހަމަކޮށް ކަމުގައި ބަދަލުކުރަންވާނެއެވެ."

މިފަދައިންނެވެ.

16. ޖިނާއީ އިޖުރާއަތު ޤާނޫނުގެ 119 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގެ 3 ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކޮށްދެނީ:

"(3) ވަކި ދުވަހަކު ޝަރީޢަތަށް ޙާޟިރުކުރުވުމަށް ދޭ ކަމުގައި ކަންތައްތަކުގައިވިޔަސް އެދި ހުށަހަޅާ ހުށަހެޅުން"

މިފަދައިންނެވެ.

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ[8] 119 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގެ 3 ވަނަ ނަންބަރާ ދިމާވާ ނިންމުމެއްކަމަށް ބުނާ ބުނުން

17. އިސްތިއުނާފު ނުކުތާގައި ދަށު ކޯޓުގެ ނިންމުން ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ[9] 119 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގެ 3 ވަނަ ނަންބަރާ ދިމާވާގޮތަށް ޕްރޮސީޖަރއަކުން ބުނެދީފައެވެ. ނަމަވެސް، އެ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ބަޔާންކުރާ ދިމާވުން ދަށު ކޯޓުގެ ނިންމުން އޮތްކަމަށް ބުނާ ބުނުން ޤަބޫލުކުރެވޭ، އެ ނިންމުން އެ މާއްދާއާ ދިމާވާ ގޮތެއް ބަޔާންކޮށްދީފައެއް ނުވެއެވެ.

18. ދަށު ކޯޓުގެ ނިންމުމުގައި ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ[10] 119 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގެ 3 ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ފަދަ ހަރަކާތެއް ހަރަކާތްތެރިވެދާނެކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާކަން ނުފެނެއެވެ. ނަމަވެސް، އެ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ފަދަ ހަރަކާތެއް ޕްރޮސީޖަރއަކުން ހަރަކާތްތެރިވާނެކަން، އެ ހަރަކާތްތެރިވާނެ ދަށު ކޯޓުން ދެކޭ ނިންމާފައިވާތީ، އަދި އެ ހަރަކާތްތެރިވާނެ ނިންމި ނިންމުން އިސްތިއުނާފުގައި ޕްރޮސީޖަރއަކުން

---

[8] ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016

[9] ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016

[10] ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016

ހުށަހަޅާފައިވާތީ، ދަށު ކޯޓުގެ އެ ނިންމުން އެ މާއްދާއާ ޚިލާފުވާގޮތެއް ޕްރޮސިކިއުޝަނުން ބަޔާންކޮށްފައިވާތީއެވެ.

19. ވަކި ހެއްކަކީ ޞަރީޙަށް [illegible] ހުރި ކަމުގެ [illegible] ޞަރީޙަށް [illegible] [illegible] ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނުގެ[11] 119 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ 3 ވަނަ ނަންބަރުން އެނގޭއިރު، އެ މާއްދާއިން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ދޭނެއެވެ. އަދި ޕްރޮސިކިއުޝަނުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޕްރޮސިކިއުޝަނަށް [illegible] އެނގެއެވެ.

20. އެހެންކަމުން، [illegible] [illegible] [illegible] ޕްރޮސިކިއުޝަނުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އެނގޭކަން [illegible]. [illegible]، ޕްރޮސިކިއުޝަނުން [illegible] [illegible] ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނުގެ[12] 119 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ 3 ވަނަ ނަންބަރާ ދަށު ކޯޓުގެ ނިންމުން [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އެނގޭން [illegible] އެ [illegible] [illegible] [illegible] އެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

[illegible] ޤާނޫނުގެ[13] 3 ވަނަ މާއްދާ

21. [illegible] ޤާނޫނުގެ[14] 3 ވަނަ މާއްދާގައި [illegible]:

"އެއްވެސް [illegible] ނުވަތަ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

---

[11] ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016

[12] ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016

[13] ޤާނޫނު ނަންބަރު 24/76

[14] ޤާނޫނު ނަންބަރު 24/76

ކަންތައްތަކެކެވެ. ބަލަމުންދާ މައްސަލައިގެ ނުވަތަ އެއާ ގުޅުންހުރި ކަމެއްގެ ސަބަބުން ކަމުގައިވާ ނުވަތަ ނަތީޖާ ކަމުގައިވާ ކަންތައް ހަޤީޤަތްތަކެއްކަމުގައިވެސް އެއީ މައްސަލައާ ގުޅުންހުރި ކަމެއް ކަމުގައި ބެލެވޭނެއެވެ."

މިފަދައިންނެވެ.

ހެކިބަހުގެ ޤާނޫނުގެ[15] 3 ވަނަ މާއްދާއާ ޚިލާފު ހިންގުމުގެ އަދަބު ބެލުން

22. މިސާލު ބަލާލުމުން މާއްދާއަށް ބަލާފައި ޕްރޮސެސްސަރވަރުން ދިނުމުގެ ފާރަވެރިކަމުގައި، ޖުމްލަތަކަށް ބާރުއެޅޭ ފަދައިން ހުކުމްކޮށްފައިވާ ބައެއް ހެކިތަކަށް، މައްސަލައާ ގުޅުންހުރި ސާބިތުކުރުމަށް ހުށަހެޅި ހެކި ކަމެއް ކަންކަން ސާބިތުކުރުމުގެ ހުކުމުގެ ހެކިން ކަމެއްނެތެވެ.

23. އެގޮތުން، ބައެއް ހެކިތަކަކީ އެފަދަ ހެކިންކަމަށް ބަލާނަމަ ހެކިތަކުގެ ބާރު ހެކިކަމަށް ކަނޑައެޅުމަކީ ޕްރޮސެސްސަރވަރުން ބަލައިގަނެވޭނެ ކަމެކެވެ.

24. އަދި ބައެއް ހެކިތަކީ ޕްރޮސެސްސަރވަރުންނަށް ހުކުމްކޮށްފައިވާ ހެކިތަކަކަށް ބަލައިގެން، ޕްރޮސެސްސަރވަރުން ހުކުމް ހެކިތައް ސާބިތުކޮށްދޭ ފަރާތެއް ކަމަށް ބަލާއިރު ޙިސާބުން ބަލައިގަނެވޭނެ ޕްރޮސެސްސަރވަރުން ބަލައިގަނެވޭނެއެވެ.

25. ދިފާޢުން ހުކުމްކޮށްފައިވާ ހެކިން ސާބިތުކުރުމަށް ބަލައިގެން ހެކިތަކުން ނުލިބޭ ސާބިތުކުރުމުގެ އަދުލު ވެރިކަމާ ބެހޭގޮތުން ކަމުގައި ޕްރޮސެސްސަރވަރުން ބެލި އަސާސުތަކުން ފާހަގަކޮށްފައިވާކަން އެނގެއެވެ.

26. ޕްރޮސެސްސަރވަރުން އެ ފާހަގަކުރި ކަންކަމަކީ ހެކިބަހުގެ ޤާނޫނުގެ[16] 3 ވަނަ މާއްދާއަށް ރިޢާޔަތްކޮށްގެންކަމާއިމެދު، އަދި މިކަމާ ފާހަގަކުރި އެ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުން އެކި ކަމަކަށް ހެކިތަކުގެ މައްސަލާގެ މައްސަލާ ސާބިތުކުރުމަށް ގޮތުން ނުވާ ކަންކަން ސާބިތުކުރުމަށް ހުކުމްކުރެވިފައިވާކަން ބެލެވެއެވެ.

---

[15] ޤާނޫނު ނަންބަރު 24/76

[16] ޤާނޫނު ނަންބަރު 24/76

27. ޕްރޮސިކިއުޝަނުން ހުށަހެޅި ހެކިން ދިފާޢުންވެސް ހެކީގެ ގޮތުގައި ހުށަހަޅާފައިވާ ގޮތުން ޕްރޮސިކިއުޝަނުން ބުނާއިރު، އުފުލިއިރުގައި ހުރި ހުށަހެޅިކަމުން ބުނާއިރު، އަދި ހެކިންގެ ސަބަބުން ޝަރީޢަތުގެ އަޑުހުރި ވަގުތު ބަލާލެވޭގޮތުގައިވާތީވެ ބުނާއިރު ހެކީގެ ޤާނޫނުގެ[17] 3 ވަނަ މާއްދާއާ ދަށު ކޯޓުގެ ނިންމުން ޙިމާޔަތްކުރެވޭ ބުނާއިރު، އެއީ ޤާނޫނީ ބަލަހައްޓާ [illegible] ޕްރޮސިކިއުޝަނުން ބަލާފައިވާ ބަލަންނުޖެހޭނެއެވެ.

ޝަރީޢަތުން ނިޔާ ކަނޑައަޅުއްވާ ނިންމުން

28. ޝަރީޢަތުން ނިޔާ ކަނޑައަޅުއްވާފައިވާ ގޮތް ކަނޑައެޅުމުގައި ފަރާތްތަކުގެ ކަނޑައެޅުމާ ކަނޑައެޅުމުގެ އެކަން އެނގެއެވެ. އެއީ ޕްރޮސިކިއުޝަނުން ދަޢުވާ ކުރައްވާ ކަނޑައެޅުމާ ކަނޑައެޅުމުގެ ދޭހެވެ.

29. ޝަރީޢަތުން ނިޔާ ކަނޑައަޅުއްވާފައިވާ ގޮތް ކަނޑައެޅުމުގައި ފަރާތްތަކުގެ ދިފާޢުގެ ހުށަހެޅުން ފާހަގަކޮށްފައިވާނެއެވެ. ފާހަގަކުރި ދަޢުވާ ފަރާތްތަކުގައި ކަނޑައަޅުއްވާފައިވާތަކަށް ބަލައިލިއިރު ހުކުމް ވަކިން ކުރެވިފައިވާ ހުކުމަށް ހިފެހެއްޓުމުގެ ފަރާތްތަކެއް ޝަރީޢަތުން ކަނޑައަޅުއްވާ ނިޔާ ބަލައިލީ ހުކުމް ކަނޑައެޅުމަށް ބަލާކަށް ނުކުރެއެވެ.

30. އެހެންކަމުން، ބުނެވިދިޔަ ގޮތަށް ހުށަހެޅުން ނުވަތަ ދަށު ފަރާތްތަކުގެ ބަލައިލުމުން ހުކުމް ތަންފީޒު ކުރެވިފައިވާ ދަޢުވާ ވަކިން ހުކުމްގެ ކަނޑައެޅުމަށް ކުރެވިގެން އަދަބު ދޭކަށެވެ.

31. މިއެއްބަސްވުމާގައި ސާބިތުކުރެވިފައިވާ ކަންކަން ބަލައިގެން ޤާނޫނީ، އަދި ފަރާތްތަކުގެ ބަޔާން ކުރެވޭ އިޖުރާއަތުގެ މައްސަލައަކީ، ދަލީލާއި ގަރާރުން ހުށަހެޅި ދިފާޢުއްގެ މައްސަލައި، އެކި ނަތީޖާއެއްގެ ގޮތުން ޕްރޮސިކިއުޝަނުން ސާބިތުކުރެވިފައިވާ ކަންކަމުގެ[18] މައްސަލައެވެ.

32. ވީމާއި، ހުކުމް މިއެއްބަސްވުމުގެ ވާޖިބުތަކާއި އިސްލާމީ ޝަރީޢަތާއި ކަންކަން ސާބިތުކުރެވިފައި އެކަންކަން ނަގާކުރެވިފައި އެކަށީގެންވާ މިންވަރަށް ވަކިން ހުކުމް ކުރައްވައެވެ.

---

[17] ޤާނޫނު ނަންބަރު 24/76

[18] ދަލީލާއި ގަރާރުން ހުށަހެޅި ދިފާޢު ނަޒަރުކުރެވޭ ޕްރޮސިކިއުޝަނުން ސާބިތުކުރެވިފައިވާ ކަންކަން

33. ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ އިސްތިއުނާފު [illegible] [illegible] ވ. ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް[19] ގެ ޤަޟިއްޔާގައި ބަޔާންކުރައްވާފައިވަނީ،

"ހެއްކެއް ޝަރީޢަތަށް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މައްސަލަތަކުގައި، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މައްސަލައެއްގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މައްސަލައެއް [illegible] މައްސަލައެއްގެ [illegible]) [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]."

މިފަދައިންނެވެ.

34. [illegible].

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އިސްތިއުނާފުކުރުން

35. [illegible]

---

[19] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމްކޯޓުގެ ނަންބަރު 2022/SC-A/75 ޤަޟިއްޔާގެ 39 ވަނަ ނަންބަރު

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް ވ. އަޙްމަދު[20] ޤަޟިއްޔާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ. އަދި އެފަދަ އިޖްތިހާދުތަކުގެ މައްޗަށް އިސްތިއުނާފު ކޯޓުން ވަންނަންވާނީ ހަމައެކަނި އަންނަނިވި ފަދަ ހާލަތެއް އޮތް ނަމަކަމަށް ފާހަގަކުރައްވާފައިވެއެވެ. އެ ހާލަތްތަކަކީ:

(ހ) ދަށުކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރު ގޮތް ނިންމި ރަނގަޅު ނޫން އުސޫލަކަށް ބިނާކޮށްގެން ކަމަށް ވުން، ނުވަތަ ދަށުކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރު އިޖުތިހާދުކޮށް ގޮތް ނިންމުމުގައި ކަމާނުބެހޭ ކަންކަމަށް ރިއާޢަތްކޮށްފައި ވުން؛

(ށ) ދަށުކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރު އިޖުތިހާދުކޮށް ގޮތް ނިންމުމުގައި ރިއާޢަތްކުރަން ވާޖިބު ކަމެއް ދަށުކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރަށް އޮޅިފައި އޮތުން؛

(ނ) ދަށުކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރު އިޖުތިހާދުކޮށް ގޮތް ނިންމުމުގައި މައިގަނޑު ވާޖިބާކަމަށް ނުވަތަ ކަމަކަށް ރިއާޢަތްކޮށްފައި ނުވުން؛

(ރ) ދަށުކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރު އިޖުތިހާދުކޮށް ގޮތުގެ ސަބަބުން އެކަށީގެންވާ ކަމެއް ނުވަތަ [illegible] ދުރުވެފައި އުސޫލުން އެކަށީގެނެވެ.

36. ޕްރޮސިކިއުޝަނުން ހުށަހަޅާ އިސްތިއުނާފުގައި ބުނެވިދިޔަ ފަދަ ހާލަތެއް އޮތްކަމަށް ބުނެ ވަކާލާތުކޮށްފައިވާކަން މި ބުނެވުނު ޤަޟިއްޔާގައި އަންގާކަން ނުފެނެއެވެ. އެހެންކަމުން، ދަށު ކޯޓުގެ އެ ނިންމުމަކީ މި ކޯޓުން ވަންނަންޖެހޭފަދަ ސަބަބެއް އޮތްކަން ޕްރޮސިކިއުޝަނުން އިސްތިއުނާފުގައި ބުނެދެވިފައިނުވެއެވެ.

ނިންމެވި ޙުކުމް

37. އެހެންކަމުން، ހުށަހެޅިފައިވާ އިސްތިއުނާފު ނުކުތާގެ މައްޗަށް މި އިސްތިއުނާފު ބަލައި [illegible] [illegible] ފިއެވެ. ވީމާ، މި އިސްތިއުނާފު ދަޢުވާ [illegible] [illegible] ފީމެވެ.

---

[20] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމްކޯޓުގެ ނަންބަރު 2022/SC-A/55 ޤަޟިއްޔާގެ 15 ވަނަ ނަންބަރު

ފަނޑިޔާރު ހުސައިން ޝަހީދުގެ ޚިޔާލު

38. އަޅުގަނޑު ފަނޑިޔާރު ހަސަން ޝަފީޢުގެ ޚިޔާލާ އެއްބަސްވަމެވެ.

ފަނޑިޔާރު ޢާއިޝަތު ޝުޖޫނާގެ ޚިޔާލު

39. އަޅުގަނޑު ފަނޑިޔާރު ހަސަން ޝަފީޢުގެ ޚިޔާލާ އެއްބަސްވަމެވެ.

ޙުކުމް

ދެންނެވުނު، ހިސާބު ބަޔާންވެދިޔަ ކަންކަން އެގޮތުގައި ހުރިކަމުން ޝަރީޢަތަށް ފާހަގަކުރެވުނީ، އަޣްލަބިއްޔަތުން ހިތަދޫ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު S2C/2022/15 "ޝަރީޢަތުގެ ކުރިން ހުށަހަޅާ ހުށަހަޅުއްވުމުގެ ނިންމުން" އިސްތިއުނާފުކުރުމަށްޓަކައި ހައިކޯޓަށް ހުށަހަޅާފައިވާ މައްސަލައިގައި ނުކުތާތަކާ ގުޅޭގޮތުން ފަރާތުން ބިނާކޮށް، މި އިސްތިއުނާފު ދަޢުވާ ނުބެލޭނެކަމަށް ފެންނާތީ، އެ ނިންމުން ކަނޑައަޅައި މި ޤަޟިއްޔާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި ތިބި ފަނޑިޔާރުންގެ މެޖޯރިޓީގެ އިއްތިފާޤުން ޙުކުމްކޮށްފީމެވެ.

މި ޤަޟިއްޔާ ބަލައި ޙުކުމް ކުރީ

ފަނޑިޔާރު ހުސައިން ޝަހީދު

ފަނޑިޔާރު ހަސަން ޝަފީޢު
(ރިޔާސަތު)

ފަނޑިޔާރު ޢާއިޝަތު ޝުޖޫނާ